

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

СТРУЧНО-МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА
ЗА ИНСПЕКЦИЈЕ О ВРШЕЊУ УВИЂАЈА У СТАМБЕНОМ
ПРОСТОРУ У ПОСТУПКУ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

Септембар 2015

САДРЖАЈ

- Увод	3
1. Устав	3
2. Европска Конвенција за људска права и Европски суд за људска права	3
3. Закон о државној управи из 1992.	4
4. Закон о општем управном поступку	5
5. Посебно и сродно инспекцијско законодавство	5
5.1. Закон о трговини	6
5.2. Закон о пореском поступку и пореској администрацији	6
5.3. Досадашња судска пракса	7
5.4. Закон о заштити конкуренције	7
6. Закон о инспекцијском надзору	8
6.1. Разлози за регулацију	8
6.2. Појам и обележја стамбеног простора	9
6.3. Захтев или пристанак држаоца и изузеци	9
6.4. Више о недозвољеним имисијама	13
6.5. Предлог инспекције за издавање судске наредбе о вршењу увиђаја	13
6.6. Надлежност суда и врста судског поступка	14
6.7. Правила поступка за издавање наредбе	15
6.8. Основи сумње и основана сумња. Разлози за дозволу увиђаја	16
6.9. Садржина наредбе суда	17
6.10. Започињање и вршење увиђаја	17
7. Повећање одговорности, професионалних и етичких стандарда инспектора и спречавање злоупотребе инспекцијских овлашћења у погледу вршења увиђаја у стамбеном простору	18
- Прилози:	
1. Схематски приказ (дијаграм) инспекцијског увиђаја у стамбеном простору по наредби суда	19
2. Модел предлога за издавање наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору (када постоје сазнања и основи сумње да нерегистровани субјекат обавља делатност у стамбеном простору)	20

Увод

Законом о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, број 36/15 – у даљем тексту: Закон), који у целини почиње с применом истеком рока од 12 месеци од дана ступања на снагу, у члану 22. уређен је увиђај у стамбеном простору.

Прелазним и завршним одредбама члана 70. Закона предвиђено је да се одредбе којима се уређују нерегистровани субјекти и поступање према нерегистрованим субјектима прописаних, поред осталих, чланом 22. овог закона примењују истеком рока од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

1. Устав

1.1. Одредбама члана 40. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06) утврђена је и уређена **неповредивост стана**.

1.2. Чланом 40. став 2. Устава предвиђено је да нико не може без писмене одлуке суда ући у туђи стан или друге просторије против воље њиховог држаоца, нити у њима вршити претрес. Сагласно одредбама члана 40. став 2. Устава, којима је предвиђено да држалац стана и друге просторије има право да сам или преко свога заступника и уз још два пунолетна сведока присуствује претресању и да ако држалац стана или његов заступник нису присутни, претресање је допуштено у присуству два пунолетна сведока. Одредбама члана 40. став 3. Устава је предвиђено да без одлуке суда, улазак у туђи стан или друге просторије, изузетно и претресање без присуства сведока, дозвољени су ако је то неопходно ради непосредног лишења слободе учиниоца кривичног дела или отклањања непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину, на начин предвиђен законом.

2. Европска Конвенција за људска права и Европски суд за људска права

2.1. Чланом 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, која је потврђена Законом о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима („Службени лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 9/03, 5/05, 7/05 - испр. и „Службени гласник РС - Међународни уговори“, број 12/10), прописано је да свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке, а јавне власти неће се мешати у

вршење овог права сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других, тако да је Закон у свему у складу са овим одредбама.

2.2. Судска пракса Европског суда за људска права у Стразбуру за улазак службеног лица у стан захтева уређеност законом, писмену форму и утемељеност предлога и разлога, одобрење суда, потпуност и јасност судског налога, рокове за поступање и право да власник или корисник, односно држалац стамбеног простора, лично или преко пуномоћника, присуствује увиђају. Тако, у пресуди Смирнов против Русије, 71362/01, 7. јун 2007. године, Европски суд за људска права, утврђујући да је постојала повреда члана 8. Конвенције, истиче: “Налог за претресање је сачињен с изузетно широким опсегом услова, који су се односили на 'било који предмет или документ од интереса за истрагу кривичног предмета бр. 7806', без икаквих ограничења. Налог није садржао информације о текућој истрази, сврси претресања или разлозима уверења да би претресање стана подносиоца омогућило прибављање доказа ма ког дела ... Суд сматра да су домаће власти пропустиле да дају 'релевантан и довољан' разлог за издавање налога за претресање.”

2.3. Чланом 16. став 2. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06) утврђено је да су општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују, при чему потврђени међународни уговори морају бити у складу с Уставом.

Законом о закључивању и извршавању међународних уговора („Службени гласник РС“, број 32/13) уређен је поступак закључивања и извршавања међународних уговора, као и друга питања у вези са међународним уговорима. Према овом закону, међународни уговори извршавају се у доброј вери, у складу са одредбама самог уговора, општеприхваћеним правилима међународног права и одредбама овог закона.

3. Закон о државној управи из 1992.

3.1. До доношења Закона, као системски законски основ инспекцијског надзора стајале су само одредбе Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92, 6/93 - одлука УСРС, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94, 49/99 - др. закон, 79/05 - др. закон, 101/05 - др. закон и 87/11 - др. закон - даље: Закон о државној управи из 1992. године), који је као општи закон остао на снази само у погледу уређења инспекцијског надзора. Одредбе чл. 22–33. и члана 92. Закона о државној управи из 1992. престају да важе истеком рока од 12 месеци од дана ступања на снагу Закона.

3.2. Чланом 23. став 1. тачка 3) Закона о државној управи из 1992. одређено је да инспектор има право и дужност да у вршењу инспекцијског надзора, између осталог, прегледа пословне просторије и објекте. Овај члан у ставу 2. утврђује да се под пословном просторијом сматра свака просторија у којој се обавља пословна делатност.

3.3. Према је Закона о државној управи из 1992. утврдио да се под пословном просторијом сматра свака просторија у којој се обавља пословна делатност, будући да стамбени простор није изричито наведен и није јасно одређено да и стамбени простор спада у пословне просторије, а имајући у виду битне разлике између стамбеног и пословног простора, дошло је до суштинских недоумица и размимоилажења у тумачењима и примени ове правне норме.

4. Закон о општем управном поступку

4.1. Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10 – даље: ЗУП) увиђај у управном поступку уређује у чл. 184 – 188.

4.2. Увиђај је једно од доказних средстава, који се употребљава када је подесан за утврђивање стања ствари и одговара поједином случају, како би се правилно и потпуно утврдиле све чињенице и околности које су од значаја за доношење законитог и правилног решења (одлучне чињенице).

4.3. ЗУП одређује да се **увиђај врши кад је за утврђивање неке чињенице или за разјашњење битних околности потребно непосредно опажање службеног лица које води поступак**. Странке имају право да присуствују увиђају, а службено лице које води поступак одређује која ће лица, поред странака, присуствовати увиђају. Увиђај се може извршити и уз учешће вештака.

4.4. Увиђај ствари која се без тешкоћа може донети на место где се поступак води извршиће се на том месту, а ако се ствар не може донети - на месту где се ствар налази.

4.5. **Штета нанесена приликом вршења увиђаја** спада у трошкове поступка и накнадиће се власнику или држаоцу. Закључак о томе доноси орган који води поступак. Против тог закључка допуштена је посебна жалба. Против решења донесеног по жалби не може се водити управни спор, а незадовољна странка може покренути спор за накнаду штете пред надлежним судом.

4.6. Службено лице које руководи увиђајем пазиће да увиђај не буде злоупотребљен и да не буде повређена нечија пословна, професионална, научна или уметничка тајна.

5. Посебно инспекцијско и сродно законодавство

Одређени посебни закони којима се уређује инспекцијски надзор, као и сродни закони уређују и питања инспекцијског увиђаја у стамбеном простору.

5.1. Закон о трговини

5.1.1. Закон о трговини („Службени гласник РС“, бр. 53/10 и 10/13) је наведене појмове појаснио тако што је у члану 55. став 1. тачка 1) прописао да, у вршењу инспекцијског надзора, тржишни инспектор има овлашћење да прегледа пословни простор, односно простор у којем се обавља трговинска делатност, објашњавајући у ставу да се под пословним простором из става 1. тачка 1) овог члана, сматра и стан, пратећа просторија или други простор стамбеног карактера, који је регистрован као седиште или као место у којем се обавља делатност, у складу са прописима о регистрацији привредних субјеката, односно другим прописима којима се уређују посебне делатности.

5.1.2. Закон о трговини је у овом члану став 1. тачка 11) прописао и да, у вршењу инспекцијског надзора, тржишни инспектор има овлашћење да захтева **судски налог за претрес стамбеног или пратећег простора** у случају сазнања да се у том простору обавља недозвољена трговина. Иначе, недозвољена трговина, као кривично дело, прописана је чланом 243. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 - испр., 107/05 - испр., 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14).

5.1.3. Закон о трговини утврђује услове за обављање трговине, прописујући да трговину могу да обављају лица која имају својство трговца у складу са овим законом и да за обављање трговине морају бити испуњени услови прописани овим законом, као и посебним прописима (хигијенско-санитарни, услови безбедности и здравља на раду, услови заштите животне средине, прописани технички захтеви и др.).

5.2. Закон о пореском поступку и пореској администрацији

5.2.1. Закон о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02 - испр., 23/03 - испр., 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 - др. закон, 62/06 - др. закон, 63/06 - испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 - др. закон, 53/10, 101/11, 2/12 - испр., 93/12, 47/13, 108/13, 68/14 и 105/14) уређује теренску пореску контролу у стамбеном простору у члану 125.

5.2.2. Тим чланом прописано је да се теренска контрола врши у пословним просторијама пореског обвезника или на другом месту, у зависности од предмета контроле (став 1). Порески обвезник дужан је да, ако се теренска контрола врши у његовим пословним просторијама, обезбеди одговарајуће место за рад пореског инспектора. Ако не постоји одговарајући простор за вршење теренске контроле, уз пристанак пореског обвезника, контрола се може обавити у његовим стамбеним просторијама, односно на другом месту које одреди Пореска управа, у складу са ставом 1. овог члана. Ако се теренска контрола не обавља у пословним просторијама пореског обвезника, порески инспектор је дужан да прегледа просторије и о томе сачини белешку, која се уноси у записник из члана 128. овог закона.

5.2.3. Изузетно, **по одобрењу суда порески инспектор има право да уђе и у стан пореског обвезника, ради вршења контроле.** Пореском обвезнику или његовом пуномоћнику, односно заступнику мора се пружити могућност да присуствују прегледу

стана. Ако ова лица не користе могућност да присуствују прегледу стана, а порески инспектор оцени да се на тај начин онемогућава или одлаже спровођење пореске контроле, обавиће контролу и без њиховог присуства, уз присуство два пунолетна сведока, а ове чињенице порески инспектор уноси у записник.

5.3. Досадашња судска пракса

5.3.1. Досадашња судска пракса је у погледу подношења предлога за издавање судског налога инспекцији за улазак и претрес стамбеног или пратећег простора у случају сазнања да се у том простору обавља недозвољена трговина, који је аргументован и поткрепљен одговарајућим доказима (пријаве грађана, записници, обавештења добијена од других органа и др.), заузимала позитиван став и дозвољавала улазак и претрес.

5.3.2. Међутим, у досадашњој судској пракси одређени судови су заузимали и став да порески инспектор нема право да уђе и у стан нерегистрованог субјекта, ради вршења контроле, стојећи на становишту да нерегистровани субјекат није порески обвезник. Имајући у виду да Закон о пореском поступку и пореској администрацији утврђује да је порески обвезник - порески дужник који је обавезан да плати порез, односно споредно пореско давање и да у чл. 129а, 129б и 129в уређује утврђивање пореске обавезе лицу које обавља нерегистровану, односно непријављену делатност, те да Закон дефинише нерегистрованог субјекта као надзираног субјекта који обавља делатност или врши активност, а није уписан у одговарајући регистар који води Агенција за привредне регистре или други орган или организација надлежна за упис оснивања правног лица и другог субјекта (основни регистар), када је упис у овај регистар прописан као услов за обављање делатности или вршење активности, прописује да инспекција према субјекту из члана 33. став 2. овог закона има и врши сва овлашћења и дужности које има и врши према нерегистрованом субјекту, уређује посебан поступак према нерегистрованом субјекту и увиђај у стамбеном простору када постоје основи сумње да нерегистровани субјекат обавља делатност у стамбеном простору, мишљења смо да овакав регулаторани оквир не даје основ да судска пракса у наредном периоду заузима поменути став.

5.4. Закон о заштити конкуренције

5.4.1. Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13) уређују се, поред осталог, оснивање, положај, организација и овлашћења Комисије за заштиту конкуренције. Сагласно члану 34. овог закона, у поступку пред Комисијом за заштиту конкуренције примењују се правила општег управног поступка, ако овим законом није другачије прописано.

5.4.2. Чланом 54. овог закона уређен је улазак у просторије. Прописано је да ако је потребно да се увиђај обави у просторијама странке или трећег лица, службено лице Комисије за заштиту конкуренције које спроводи увиђај дужно је да власнику, односно држаоцу тих просторија, предочи службену легитимацију и преда закључак о извођењу увиђаја у тој просторији, односно да захтева да се омогући улазак у те просторије. Ако

се власник, односно држалац просторије неоправдано успротиви спровођењу увиђаја, може се спровести присиљан улазак уз помоћ полиције.

5.4.3. Овај закон дефинише да ако је потребно спровести **увиђај у стану или другој просторији која има исту, сличну или повезану намену**, а власник, односно држалац се томе успротиви, председник Комисије за заштиту конкуренције ће без одлагања писмено затражити издавање одговарајуће судске наредбе. Судску наредбу доноси суд надлежан за одлучивање по тужби против решења Комисије за заштиту конкуренције по правилима парничног поступка за обезбеђење доказа. Држалац стана и друге просторије има право да сам или преко свог пуномоћника и уз још два пунолетна сведока присуствује увиђају. Ако држалац стана или његов пуномоћник нису присутни, увиђај је допуштен у присуству два пунолетна сведока.

6. Закон о инспекцијском надзору

Како би се разрешиле недоумице у погледу инспекцијског увиђаја у стамбеном простору и ова питања уредила на системски начин, Закон у члану 22. уређује увиђај у стамбеном простору.

Схематски приказ (дијаграм) инспекцијског увиђаја у стамбеном простору даје се у прилогу овога документа и чини његов саставни део.

6.1. Разлози за регулацију

6.1.1. Инспекцијска пракса је показала да лица, а посебно нерегистровани субјекти, као субјекти у сивој економији, злоупотребљавају права везана за стамбени простор користећи га фактички као пословни простор за нелегално обављање делатности или вршење недозвољених активности, међу којима су и оне са критичним степеном ризика.

6.1.2. Примери злоупотребе стамбеног простора од стране нерегистрованих субјеката су: нерегистроване стоматолошке ординације у становима (надлежна здравствена инспекција), нерегистровани угоститељски објекти за смештај или за исхрану и пиће у становима (надлежна туристичка инспекција), организоване “мануфактуре” које нерегистровано раде у становима, кућама, подрумима и помоћним и повезаним објектима и “на црно” запошљавају по десет и више радника (надлежне пореска инспекција, тржишна инспекција, инспекција рада), производња хране у стамбеном простору – нерегистровано и без испуњавања санитарних, хигијенских, безбедносних и других стандарда (надлежне инспекције за безбедност хране) итд.

6.1.3. Као одговор на злоупотребе и противправна понашања, Законом је регулисан инспекцијски увиђај у стамбеном простору или другом простору који има исту, сличну или повезану намену (заједнички назив: стамбени простор), по дозволи суда у случају када нема пристанка власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора за вршење увиђаја, односно постоје разлози хитности у складу са чланом 22. став 2. Закона.

6.2. Појам и обележја стамбеног простора

6.2.1. Појам и обележја стамбеног простора одређују закони којима се уређују становање, одржавање стамбених зграда, планирање и изградња и др. прописи.

6.2.2. Закон о становању („Службени гласник РС“, бр. 50/92, 76/92, 84/92 - испр., 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94 - испр., 48/94, 44/95 - др. закон, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01, 101/05 - др. закон и 99/11) у члану 3. дефинисано је да се станом сматра једна или више просторија намењених и подобних за становање, које, по правилу, чине једну грађевинску целину и имају засебан улаз.

6.2.3. Закон о одржавању стамбених зграда („Службени гласник РС“, бр. 44/95, 46/98, 1/01 - одлука УСРС, 101/05 - др. закон, 27/11 - одлука УС и 88/11) утврђује да се стамбеном зградом сматра зграда намењена становању, као и зграда у којој је најмање један посебан део намењен становању и са њом чини грађевинску и функционалну целину.

6.2.4. Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14 и 145/14) утврђује да је зграда - објекат са кровом и спољним зидовима, изграђена као самостална употребна целина која пружа заштиту од временских и спољних утицаја, а намењена је за становање, обављање неке делатности или за смештај и чување животиња, робе, опреме за различите производне и услужне делатности и др. Зградама се сматрају и објекти који имају кров, али немају (све) зидове (нпр. надстрешница), као и објекти који су претежно или потпуно смештени испод површине земље (склоништа, подземне гараже и сл.), док је помоћни објекат - објекат који је у функцији главног објекта, а гради се на истој парцели на којој је саграђен или може бити саграђен главни стамбени, пословни или објекат јавне намене (гараже, оставе, септичке јаме, бунари, цистерне за воду и сл.).

6.3. Захтев или пристанак држаоца и изузеци

6.3.1. Законом је прописано да се увиђај у стамбеном простору врши на захтев или уз изричит писани пристанак власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора, који се може дати и на лицу места. Пристанак може бити и усмени, када је неопходно да се предузму хитне мере ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни или животињски свет, што се посебно образлаже у записнику.

6.3.2. Законом је, дакле, прецизирано да је, осим на захтев, инспекцијски увиђај могуће извршити и уз изричит писани пристанак власника или корисника, односно држаоца простора, који се може дати на лицу места. Пристанак је, дакле, одређен у писаној форми, а може се дати у претходној писаној комуникацији са инспекцијом (допис, ел. пошта), али и на лицу месту, тако што би инспекција припремила и понела образац изјаве коју би власник или корисник, односно држалац потписао. С обзиром да одређене животне ситуације захтевају хитност поступања ради заштите виталних вредности, одредбама Закона се предвиђа да у тим случајевима пристанак може бити и

усмени, што се посебно образлаже у записнику, тако да о истом остаје писана евиденција.

6.3.3. Како је то наведено, чланом 40. став 2. Устава утврђено је да нико не може без писмене одлуке суда ући у туђи стан или друге просторије против воље њиховог држаоца, нити у њима вршити претрес. Пристанак држаоца стамбеног простора или одлука суда су неопходни услови за инспекцијски увиђај у овом простору. Када нема пристанка, инспекција мора да прибави писану наредбу надлежног суда ако намерава да изврши увиђај у стамбеном простору.

6.3.4. **Држалац стана је лице које има државину на стану.** Сагласно члану 70. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80 и 36/90, „Службени лист СРЈ“, број 29/96 и „Службени гласник РС“, број 115/05 - др. закон), државину ствари има свако лице које непосредно врши фактичку власт на ствари (**непосредна државина**) и лице које фактичку власт на ствари врши преко другог лица, коме је по основу плодуживања, уговора о коришћењу стана, закупа, чувања, послуге или другог правног посла дало ствар у непосредну државину (**посредна државина**). Више лица могу имати државину исте ствари или права (судржавина).

Према томе, осим надзираног субјекта, као корисника, односно непосредног држаоца простора, захтев може поднети и пристанак дати и власник простора, као његов посредни држалац, у случају када то није исто лице. Наиме, постоје ситуације када власник стамбеног простора да тај простор у закуп или по другом основу на коришћење одређеном физичком лицу ради становања, а ово лице почне да се бави нерегистрованим пословањем или другим противправним пословањем или поступањем у смислу Закона у том стамбеном простору, чиме повређује јавни интерес. Власнику стана (посредном држаоцу) се одредбама члана 22. Закона даје могућност да предузме одређене правне кораке и у инспекцијском управном поступку и додатна правна заштита од оваквих несавесних лица – непосредних држалаца, овде надзираних субјеката, а посебно нерегистрованих субјеката.

6.3.5. Како не би дошло до злоупотребе права у овом смислу од стране власника стамбеног простора (посредног држаоца) према кориснику стамбеног простора (непосредном држаоцу) и инструментализације инспекције за несавесне циљеве, инспекција треба да претходно брижљиво прикупи све релевантне информације и темељно проучи околности конкретног случаја. Исто тако, ако инспекција утврди да у конкретном случају нема повреде јавног интереса, да није у питању инспекцијска управна ствар и да је спорни однос између посредног и непосредног држаоца приватноправне природе, за чије решавање је надлежан суд, инспекција ће, будући да по службеној дужности у току целог поступка пази на своју стварну и месну надлежност, сагласно члану 24. став 2. ЗУП-а, поступити на начин прописан у члану 56. ст. 3. и 4. тог закона. Инспекција ће, сагласно члану 5. Закона о становању, овако поступити и у односу на надлежност општинског органа надлежног за стамбене послове у погледу исељења бесправно уселеног лица у стан или заједничке просторије стамбене зграде (усељење без правног основа или коришћење стана без закљученог уговора или поништење правног основа по коме је закључен уговор), када власник стана, односно лице које има правни интерес може код општинског органа надлежног за стамбене послове да захтева његово исељење.

С овим у вези, чланом 56. ст. 3. и 4. ЗУП-а прописано је да ако орган није надлежан за пријем поднеска, службено лице тог органа упозориће на то подносиоца и упутити га органу надлежном за пријем. Ако подносилац и поред тога захтева да се његов поднесак прими, службено лице је дужно да прими такав поднесак. Ако орган нађе да није надлежан за рад по таквом поднеску, донеће закључак којим ће одбацити поднесак због ненадлежности. Кад орган поштом добије поднесак за чији пријем није надлежан, а несумњиво је који је орган надлежан за пријем, послаће поднесак без одлагања надлежном органу, односно суду и о томе ће обавестити странку. Ако орган који је добио поднесак не може да утврди који је орган надлежан за рад по поднеску, донеће без одлагања закључак којим ће одбацити поднесак због ненадлежности и закључак одмах доставити странци.

6.3.6. Тражење пристанка држаоца стамбеног простора за вршење увиђаја у њему је правило и први корак по логици и редоследу ствари за вршење инспекцијског увиђаја у стамбеном простору. Међутим, инспекција није дужна да увек прво тражи пристанак за увиђај, него се може директно предлогом обратити суду. Овакво поступање се темељи на одредбама члана 17. став 4. Закона, којима је прописано да изузетно, инспекцијски надзор може да почне без обавештавања надзираног субјекта о предстојећем надзору када постоје разлози за неодложно поступање или оправдана бојазан да би обавештење умањило остварење циља инспекцијског надзора или када то налаже заштита јавног интереса, односно отклањање опасности по живот или здравље људи, имовину, права и интересе запослених и других радно ангажованих лица, привреду, животну средину, биљни или животињски свет, комунални ред или безбедност, сагласно делокругу инспекције, с тим што се разлози за изостављање обавештења наводе у налогу за инспекцијски надзор. Везано за поступање према нерегистрованим субјектима, чланом 33. став 4. Закона прописано је да се инспекцијски надзор над нерегистрованим субјектом врши без обавештења о предстојећем инспекцијском надзору, одакле се види јасна интенција Законодавца и законски третман нерегистрованих субјеката, што се примењује и на инспекцијски увиђај у стамбеном простору.

Када инспекција брижљивим, савесним и темељним прикупљањем информација и расуђивањем дође до закључка да тражење пристанка у оваквим ситуацијама прети да обесмисли сврху надзора, образложиће ово у предлогу који подноси суду.

6.3.7. Поред тога, сагласно члану 22. став 2. Закона, инспекција не тражи претходни пристанак држаоца стамбеног простора када је неопходно да се предузму хитне мере ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни или животињски свет, уколико постоји извор штете који потиче из стамбеног простора, а власник или корисник, односно држалац стамбеног простора је непознат, недоступан, дуже одсутан или је преминуо, а заоставштина није расподељена, него без одлагања о томе обавештава друге органе и организације ради хитног предузимања радњи и мера из њиховог делокруга и предлаже суду да изда наредбу за вршење увиђаја у стамбеном простору, образлажући у предлогу и посебно у записнику разлоге за такво поступање.,

6.3.8. Законом се, према томе, утврђују правила поступања инспекције и заштите грађана у одређеним изузетним ситуацијама које се јављају у пракси када из стамбеног

простора потиче извор штете, а власник или корисник, односно држалац стамбеног простора је непознат, недоступан, дуже одсутан или је преминуо а заоставштина није расподељена. Извор штете који потиче из стамбеног простора огледа се у штетним, односно недозвољеним и прекомерним имисијама у виду изливања пијаће воде, преношења дима, непријатих мириса, топлоте, чађи, потреса, буке, отицања отпадних вода и сл.

Инспекција у тим ситуацијама без одлагања обавештава друге надлежне органе и организације (полиција, јавна комунална предузећа, председник скупштине зграде и др.) ради хитног предузимања радњи и мера из њиховог делокруга. Истовремено, инспекција предлаже суду да изда наредбу за вршење увиђаја у стамбеном простору. Она образлаже у предлогу и посебно у записнику разлоге за такво поступање.

6.3.9. С наведеним у вези, чланом 7. Закона о одржавању стамбених зграда прописано је да су радови на одржавању стамбене зграде којима се отклања непосредна опасност по живот и здравље људи или за околину (пожар, поплава, интервенције на електроинсталацији, заглављење у лифту и сл.) - радови хитних интервенција у смислу овог закона и изводе се без одлагања. Власник, односно корисник стана или другог посебног дела зграде, обавештава одмах по сазнању организацију којој су поверени послови одржавања, односно која одржава уређаје и инсталације, о потреби предузимања радова који се изводе као хитне интервенције и друге надлежне организације, односно службе.

6.3.10. Закон о полицији („Службени гласник РС“, бр. 101/05 и 63/09 - одлука УС) у члану 2. став 2. прописује да полиција предузима хитне мере које су неопходне за отклањање непосредне опасности за људе и имовину, кад те мере не могу правовремено да предузму други надлежни органи, о чему одмах обавештава те органе. Полиција пружа помоћ органима државне управе, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, правним и физичким лицима у случају опште опасности изазване природним непогодама, епидемијама или другим облицима угрожавања. Послови полиције који се односе на спровођење мера и извршавање задатака заштите и спасавања у склопу управљања ванредним ситуацијама уређени су Законом о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 92/11 и 93/12).

6.3.11. Чланом 15. став 1. Закона о одржавању стамбених зграда прописано је да председник скупштине зграде: руководи радом скупштине; представља и заступа стамбену зграду пред трећим лицима; предлаже годишњи програм одржавања зграде; стара се о реализацији програма одржавања и о томе подноси извештај; врши друге послове за које га овласти скупштина зграде.

6.3.12. Ваља напоменути да у описаним хитним ситуацијама, у пракси лице коме су повређена добра и права често обезбеђује бравара и мајстора друге струке (нпр. водоинсталатер) и уз присуство два сведока, полиције и председника скупштине зграде отвара стан из кога потиче извор штете и поправком квара или на други погодан начин га отклања. Након што стручно лице поправи квар или на други погодан начин отклони извор штете, бравар ставља нови цилиндар на врата, а кључ од стана се предаје председнику скупштине зграде. Полиција и председник скупштине зграде сачињавају записнике и на видно место (врата, огласна табла зграде) постављају обавештење о предузетим радњама. Дешава се у пракси, у хитним ситуацијама које не трпе одлагање,

и да угрожено лице самостално уђе у стан или самостално предузме неке друге радње (самопомоћ), како би спречило настајање даље штете.

6.4. Више о недозвољеним емисијама

6.4.1. Везано за члан 22. став 2. Закона, корисно је појаснити да се недозвољене емисије огледају штетном и прекомерном у изливању пијаће воде, преношењу прашине и дима, непријатих мириса, топлоте, чађи, потреса, буке и вибрација, односно потреса, отицању отпадних и атмосферских вода, штетним утицајима од смећа, ђубрива и отпадног материјала и сл. Оне потичу из једног објекта, односно непокретности, по правилу се дешавају у континуитету и њима се отежава коришћење другог објекта, односно непокретности и наноси знатнија штета по имовину, односно њено мирно уживање у складу са сврхом којој служи, здравље и друга заштићена добра, права и интересе.

6.4.2. Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон и 43/11 - одлука УС) утврђује да је емисија - испуштање и истицање загађујућих материја у гасовитом, течном и чврстом агрегатном стању или емисије енергије из извора загађивања у животну средину.

6.4.3. Закон о основама својинскоправних односа у члану 5. прописује да је власник непокретности дужан да се при коришћењу непокретности уздржава од радњи и да отклања узроке који потичу од његове непокретности, којима се отежава коришћење других непокретности (преношење дима, непријатних мириса, топлоте, чађи, потреса, буке, отицања отпадних вода и сл.) преко мере која је уобичајена с обзиром на природу и намену непокретности и на месне прилике, или којима се проузрокује знатнија штета.

6.4.4. Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, „Службени лист СРЈ“, број 31/93 и „Службени лист СЦГ“, број 1/03 - Уставна повеља) у члану 156. уређује захтев да се уклони опасност штете, прописивањем да свако може захтевати од другог да уклони извор опасности од кога прети знатнија штета њему или неодређеном броју лица, као и да се уздржи од делатности од које произлази узнемиравање или опасност штете, ако се настанак узнемиравања или штете не може спречити одговарајућим мерама.

6.4.5. Законом о становању је у члану 6. став 2. прописано да се у делу стана може обављати пословна делатност, на начин којим се не угрожава безбедност зграде и грађана, не наноси штета згради и не ометају други корисници у мирном коришћењу станова.

6.5. Предлог инспекције за издавање судске наредбе о вршењу увиђаја

6.5.1. Инспекција подноси писани предлог за издавање наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору основном суду.

Пре подношења предлога суду, инспекција треба да праћењем стања, прикупљањем и анализом информација, разменом информација са другим органима,

увидом у регистре и евиденције, теренским надзором, увидом у представке и другим оперативним радом, зависно од околности конкретног случаја, прикупи што је више могуће релевантних информација и података, како би предлог суду био ваљано документован, а основи сумње поткрепљени доказима.

6.5.2. Овај предлог обавезно садржи:

- означење и опис стамбеног простора;
- означење инспекције која би вршила увиђај;
- сврху вршења увиђаја;
- услове под којима треба извршити увиђај, укључујући помоћ полиције;
- чињенице које треба да се докажу вршењем увиђаја;
- радње које треба да се изведу током увиђаја;
- разлоге због којих се сматра да треба извршити увиђај;
- очекивано трајање увиђаја.

Предлогом може да се тражи и дозвола за вршење претресања стамбеног простора и ствари у њему.

6.5.3. Суд може да затражи од инспекције која је поднела предлог додатна објашњења и доказе, како би утврдио основаност и потпуност предлога.

6.5.4. Модел предлога за издавање наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору даје се у прилогу овог документа и чини његов саставни део.

6.6. Надлежност суда и врста судског поступка

6.6.1. Када је реч о **стварној надлежности** суда за издавање наредбе, Закон прописује да је у питању суд опште надлежности – основни суд.

Поред правног утемељења, законски избор основног суда за суд који издаје наредбу и практично омогућава бољи приступ правди, с обзиром да основни судови имају најразгранатију мрежу на територији Републике Србије, односно најбројнији су и најзаступљенији.

6.6.2. Основни суд наредбу о вршењу увиђаја у стамбеном простору издаје у **ванпарничном поступку**.

Наиме, чланом 22. став 2. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/211 - др. закон, 78/11 - др. закон, 101/11 и 101/13) прописано је да основни суд у првом степену, између осталог, води ванпарничне поступке за које није надлежан неки други суд.

Закон о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“, бр. 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС“, бр. 46/95 - др. закон, 18/05 - др. закон, 85/12, 45/13 - др. закон, 55/14 и 6/15) у члану 1. прописано је да се овим законом одређују правила по којима судови поступају и одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правним стварима које се по овоме или другом закону решавају у ванпарничном поступку и да се одредбе овог закона примењују и у другим правним стварима из надлежности судова за које законом није изричито одређено да се решавају у ванпарничном поступку, ако се не односе на заштиту повређеног или угроженог права нити се због учесника у поступку могу применити одредбе Закона о парничном поступку.

У ванпарничном поступку, сагласно члану 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, сходно се примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Чланом 2. став 1. Закона о ванпарничном поступку је прописано да се ванпарнични поступак покреће предлогом физичког или правног лица, као и **предлогом органа одређеног овим или другим законом.**

Према члану 18. став 1. Закона о ванпарничном поступку, у ванпарничном поступку одлуке се доносе у облику решења. Закон о инспекцијском надзору прописује посебан ванпарнични поступак за издавање наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору од стране инспекције и посебну одлуку – наредбу уместо решења, са Законом одређеним садржајем, тако да акт којим се одлучује у овом посебном ванпарничном поступку носи назив „наредба“, који по форми и структури одговара решењу у ванпарничном поступку.

6.6.3. Када је реч о **месној надлежности**, Закон о ванпарничном поступку у члану 13. став 3. одређује да кад се ванпарнична ствар односи на непокретности, искључиво је надлежан суд на чијем подручју се налази непокретност, а ако се непокретност налази на подручју више судова надлежан је сваки од тих судова.

6.7. Правила судског поступка за издавање наредбе

6.7.1. Поступак за издавање наредбе је хитан. Суд о потпуном предлогу одлучује без одлагања, а најкасније у року од 48 часова од подношења потпуног предлога.

6.7.2. Суд о предлогу за издавање наредбе одлучује у ванпарничном поступку **по правилима парничног поступка за обезбеђење доказа.**

6.7.3. Ово решење сагласно је одредбама члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, којима је прописано да се у ванпарничном поступку сходно примењују одредбе Закона о парничном поступку.

6.7.4. У вези са чланом 22. став 7. Закона, **Закон о парничном поступку** („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 - одлука УС, 74/13 - одлука УС и 55/14) **уређује обезбеђење доказа у чл. 284 – 288.**

6.7.5. Чланом 284. Закона о парничном поступку је одређено да ако постоји оправдана опасност да неки доказ неће моћи да се изведе или да ће његово касније извођење да буде отежано, може да се у току као и пре покретања парнице предложи да се овај доказ изведе. У поступку обезбеђења доказа пре покретања парнице, не може да се изводи доказ саслушањем странака. Обезбеђење доказа може да се предложи и након што одлука којом се поступак окончава постане правноснажна, ако је то потребно за поступак по ванредним правним лековима. **Поступак за обезбеђење доказа је хитан.**

6.7.6. Члан 286. тог закона прописује да је у поднеску којим тражи обезбеђење доказа предлагач дужан да наведе чињенице које треба да се докажу, доказе који треба да се изведу и разлоге због којих сматра да касније доказ неће моћи да се изведе или да ће његово извођење да буде отежано. У поднеску по могућству треба да се наведе име и презиме противника и његово пребивалиште, односно боравиште.

6.7.7. Чланом 287. Закона о парничном поступку је уређено да поднесак у коме је предложено обезбеђење доказа доставиће се противнику, ако је познат. **Ако постоји опасност због одлагања, суд ће о предлогу да одлучи и без претходног изјашњавања противника.** У решењу којим се усваја предлог суд ће да закаже рочиште за извођење доказа, наведе чињенице о којима ће да се изводе докази, као и доказе који ће да се изведу, а ако је потребно именовати и вештаке. **Ако противнику није раније био достављен поднесак у коме је предложено обезбеђење доказа, он ће да му се достави заједно са решењем суда којим се усваја предлог за обезбеђење доказа.**

6.7.8. Суд може, ради учествовања на рочишту за извођење доказа, да постави привременог заступника у смислу члана 81. тог закона противнику који је непознат или је непознато његово боравиште.

6.7.9. Суд може у хитним случајевима да одреди да извођење доказа започне и пре него што се решење којим се усваја предлог за обезбеђење доказа достави противнику.

6.7.10. Против решења суда којим се усваја предлог за обезбеђење доказа, као и против решења којим се одлучује да извођење доказа започне пре него што се решење достави противнику, **није дозвољена жалба.**

6.7.11. Према члану 327. став 1. Закона о парничном поступку, **суд може изван рочишта за главну расправу да донесе решење о обезбеђењу доказа.**

6.8. Основи сумње и основана сумња. Разлози за дозволу увиђаја

6.8.1. Увиђај у стамбеном простору се врши у случајевима када постоје **основи сумње** - скуп чињеница које посредно указују на противправност - да се у овом простору врши Законом одређено противправно, недозвољено поступање или пословање.

6.8.2. Суд дозвољава увиђај у стамбеном простору када постоје основи сумње:

- 1) да се у њему врше недозвољене делатности или активности или да се оне врше супротно прописима;
- 2) да се у њему чувају предмети, животиње или друге ствари супротно прописима;
- 3) да нерегистровани субјекат обавља делатност у стамбеном простору;
- 4) да ће приликом увиђаја бити откривене друге незаконитости које захтевају да се предузму хитне мере ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни или животињски свет.

6.8.3. Један од разлога за дозволу суда да се изврши инспекцијски увиђај у стамбеном простору је да постоје основи сумње да **нерегистровани субјекат** обавља делатност у стамбеном простору. Сагласно прелазним и завршним одредбама члана 70. овог закона, ове одредбе почињу да се примењују истеком рока од три месеца од дана ступања на снагу Закона, тј. од 30. јула 2015. године. Према томе, цео инспекцијски и

судски механизам за вршење увиђаја у стамбеном простору када су у питању нерегистровани субјекти почиње тада да се примењује, док ће одредбе о преосталим разлозима почети са применом истеком 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона, тј. од 30. априла 2016. године.

6.8.4. Пример за друге разлоге за дозвољавање увиђаја у стамбеном простору би било чување животиње у стамбеном простору супротно прописима - Закону о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/09), којим се уређује добробит животиња, права, обавезе и одговорности правних и физичких лица, односно предузетника, за добробит животиња, поступање са животињама и заштита животиња од злостављања, заштита добробити животиња при држању, као и друга питања од значаја за заштиту добробити животиња, и одлуци јединице локалне самоуправе о држању домаћих животиња и кућних љубимаца.

6.8.5. Суд дозвољава претресање стамбеног простора и ствари у њему када постоји **основана сумња** - скуп чињеница које непосредно указују на противправност - да ће се претресом наћи предмет или трагови који могу бити значајни за поступак.

6.9. Садржина наредбе суда

6.9.1. Наредба суда којом се дозвољава увиђај у стамбеном простору садржи:

- назив суда који је дозволио увиђај;
- означање и опис стамбеног простора у коме се врши увиђај;
- означање инспекције којој је дозвољено да изврши увиђај;
- сврху увиђаја;
- услове под којима ће увиђај бити извршен, укључујући помоћ полиције;
- чињенице које треба да се докажу вршењем увиђаја;
- радње које треба да се изведу током увиђаја;
- разлоге због којих се сматра да треба извршити увиђај;
- очекивано трајање увиђаја;
- дозволу за претресање стамбеног простора и ствари у њему – када је то дозвољено;
- друге податке од значаја за вршење увиђаја.

6.10. Започињање и вршење увиђаја

6.10.1. Инспекција је овлашћена да започне увиђај у стамбеном простору најкасније у року од осам дана од дана издавања наредбе. Овај рок је преклузиван, што значи да ако инспекција не започне увиђај у стамбеном простору у назначеном року, она губи право да то учини по протеклу тог рока без нове наредбе суда, односно без захтева или пристанка власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора.

6.10.2. Увиђај у стамбеном простору врши се у присуству два пунолетна лица као сведока и ограничава на део којим се остварује сврха надзора. Власник или корисник, односно држалац стамбеног простора има право да сам или преко свог пуномоћника присуствује вршењу увиђаја у стамбеном простору. Изузетно, увиђај може започети и у одсуству ових лица када је то неопходно ради отклањања непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину, што се посебно образлаже у записнику.

6.10.3. Ове одредбе Закона о започињању и вршењу увиђаја у стамбеном простору су у складу са цитираним одредбама члана 40. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06) и захтевима судске праксе Европског суда за људска права, с обзиром да Закон садржи све ове захтеве, прописујући писани облик и обавезну садржину предлога кога инспекција подноси суду, овлашћење суда да затражи од инспекције додатна објашњења и доказе, како би утврдио основаност и потпуност предлога, рокове за одлучивање суда и за започињање увиђаја, и право присуства вршењу увиђаја.

7. Повећање одговорности, професионалних и етичких стандарда инспектора и спречавање злоупотребе инспекцијских овлашћења у погледу вршења увиђаја у стамбеном простору

7.1. Ако је нешто нетачно или злонамерно учињено од стране инспекције у вези са увиђајем у стамбеном простору, надзирани субјекат има право да одбије да потпише записник, може да стави примедбе на записник, може да изјави жалбу на инспекцијско решење, може да покрене управни спор, да поднесе притужбу и има друга права утврђена Уставом и законом.

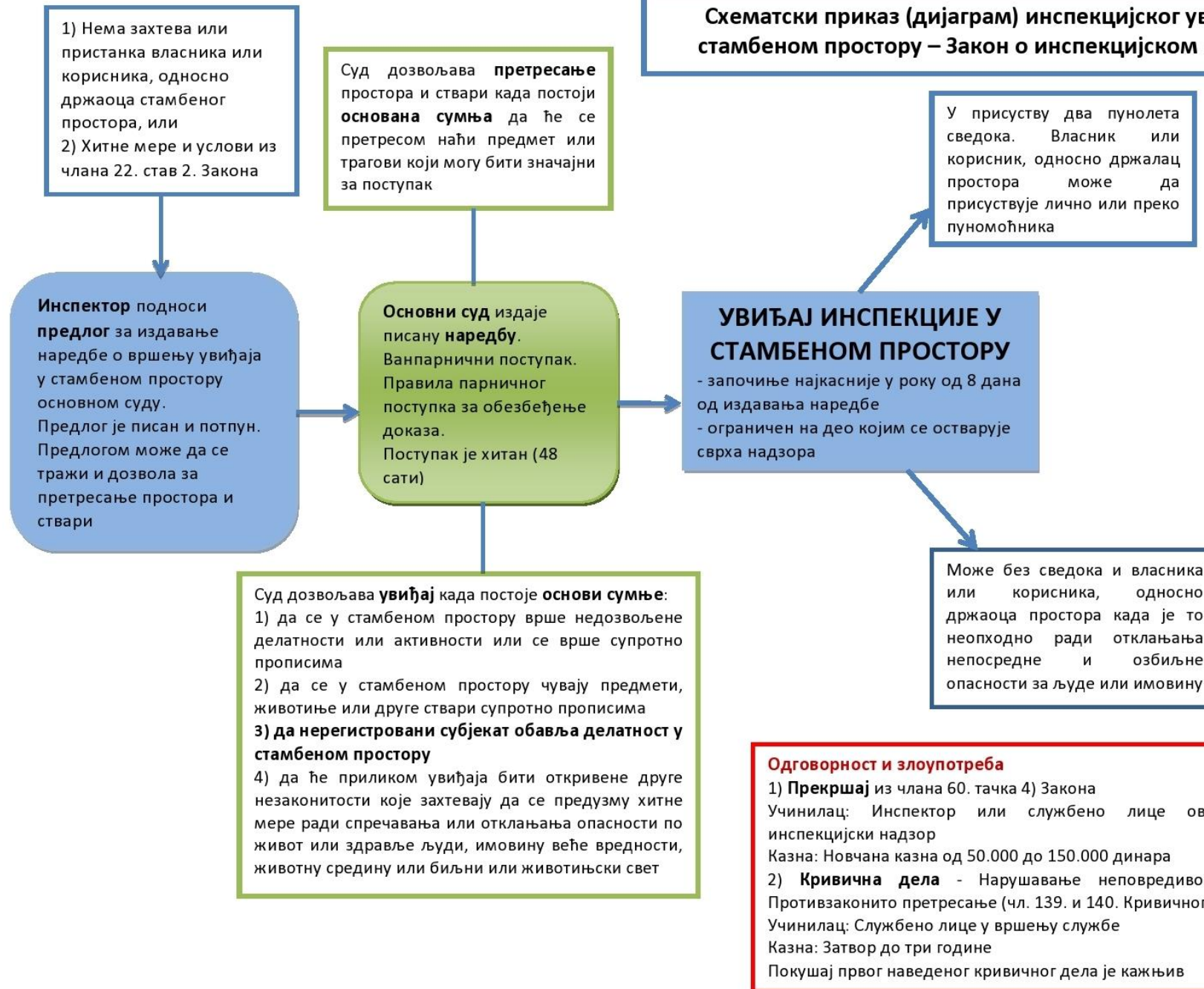
7.2. Као противтежа овлашћењима инспектора за вршење увиђаја у стамбеном простору, додатна законска гаранција и посебни инструмент спречавања могућих злоупотреба у члану 60. тачка 4) Закона прописан је прекршај инспектора и службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора ако без прибављене писане наредбе надлежног суда врши увиђај у стамбеном простору, када за вршење увиђаја нема захтева или пристанка власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора, датог у складу са чланом 22. став 1. овог закона, а не постоје околности из члана 22. став 2. овог закона, што се кажњава новчаном казном, која је запређена у висини од 50.000 до 150.000 динара.

7.3. Поред тога, Кривични законик је у чл. 139. и 140. прописао кривична дела Нарушавање неповредивости стана и Противзаконито претресање. Чланом 139. овог законика је порписано да ко неовлашћено продре у туђ стан или туђе затворене просторе или се на захтев овлашћеног лица из тог стана или простора не удаљи, казниће се новчаном казном или затвором до једне године. Ако је ово дело учинило службено лице у вршењу службе, казниће се затвором до три године. Покушај ових дела је кажњив. Чланом 140. овог законика прописано је да ће се службено лице које у вршењу службе противзаконито врши претресање стана, просторија или лица казнити затвором до три године.

Прилози:

1. Схематски приказ (дијаграм) инспекцијског увиђаја у стамбеном простору по наредби суда
2. Модел предлога за издавање наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору (када постоје сазнања и основи сумње да нерегистровани субјекат обавља делатност у стамбеном простору)

Схематски приказ (дијаграм) инспекцијског увиђаја у стамбеном простору – Закон о инспекцијском надзору

**- Предлог за издавање наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору -
(када постоје сазнања и основи сумње да нерегистровани субјекат обавља делатност у
стамбеном простору)**

Република Србија
МИНИСТАРСТВО _____

(назив управе / сектора)

(назив управног округа)

Одељење/Одсек/Група _____

(седиште)

(адреса)

Број: _____

Датум: _____ . године

ОСНОВНИ СУД У _____

- Ванпарнично одељење -

_____ (улица и број, град / општина)

ПРЕДЛАГАЧ: Република Србија – Министарство _____ (- Управа _____) - Сектор за _____ (нпр. Сектор за инспекцијски надзор)

ПРОТИВНИК ПРЕДЛАГАЧА: _____
(навођење имена и презимена, пребивалишта и других познатих идентификационих података физичког лица, односно пословног имена – назива и седишта, заступника и других познатих идентификационих података правног лица)

¹ **Напомена:** Модел је општег и информативног карактера. Односи се на предлог који подноси републичка инспекција. У складу са посебним прописима и конкретним околностима случаја, овај модел се уподобљава различитим животним догађајима и ситуацијама, ризицима, повредама прописа и штетним последицама. Модел обухвата предлог за издавање наредбе за вршење увиђаја у стамбеном простору, али не и за претресање стамбеног простора и ствари у њему, па када инспекција намерава да изврши ово претресање, то је неопходно да буде садржано у предлогу, у складу са чланом 22. Закона о инспекцијском надзору. Одговорност за коришћење овог модела и правилну примену прописа је на корисницима овог модела.

ради: издавања наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору

На основу [члана __ став __ тачка __ Закона о _____ - навођење посебног законског основа, ако постоји – на пример, члана 55. став 1. тачка 11) Закона о трговини („Службени гласник РС“, бр. 53/10 и 10/13) или члана 125. став 5. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, 84/02 - испр., 23/03 - испр., 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 - др. закон, 62/06 - др. закон, 63/06 - испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 - др. закон, 53/10, 101/11, 2/12 - испр., 93/12, 47/13, 108/13, 68/14 и 105/14) и] члана 22. ст. 3. и 4. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, број 36/15) у вези са чланом 22. став 2. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11 - др. закон, 78/11 - др. закон, 101/11 и 101/13) и чланом 1. и чланом 2. став 1. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС“, бр. 46/95 - др. закон, 18/05 - др. закон, 85/12, 45/13 - др. закон, 55/14 и 6/15),
предлагач подноси

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗДАВАЊЕ НАРЕДБЕ О ВРШЕЊУ УВИЂАЈА У СТАМБЕНОМ ПРОСТОРУ

Предлагач има сазнања и основе сумње да противник предлагача, који је власник и корисник, односно држалац (**алт. корисник, доносно непосредни држалац**) стамбеног простора на адреси _____, _____ (означење и опис стамбеног простора: стан, кућа на спрат, објект са сличном или повезаном наменом и др., оквирне димензије / површина / величина и други подаци ако су познати инспекцији), обавља делатност у овом стамбеном простору као нерегистровани субјект у смислу Закона о инспекцијском надзору.

Предлагач, као инспекцијски орган, по службеној дужности извршио је увид у јавно доступан Регистар привредних субјектата који води Агенција за привредне регистре и прибавио податке од ове агенције, као и прибавио и извршио увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде други надлежни органи, и утврдио да противник предлагача није уписан у основни регистар као предузетник, ни као заступник привредног друштва нити по другом основу који му омогућава законито обављање делатности.

Делатност за коју постоје сазнања и основи сумње да је противник предлагача обавља у стамбеном простору као нерегистровани субјект је _____

(навођење и опис делатности нерегистрованог субјекта – нпр. недозвољена трговина прехранбеним и непрехранбеним производима широке потрошње, делатност нерегистроване стоматолошке ординације, делатност нерегистрованог угоститељског објекта за смештај или за исхрану и пиће, делатност нерегистроване производње и

продаје текстилних производа, нерегистрована и неодобрена делатност припреме хране ради њеног стављања у промет, односно испоруке потрошачима и др.).

Докази:

- Записник о инспекцијском надзору број: _____ од _____. год.
- Обавештења бр. _____ од _____ и бр. _____ од _____ (обавештења добијена од друге инспекције, полиције, другог органа и организације)
- Представка број: _____ од _____. године
- Увид у Регистар привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре
- Увид у јавне исправе и податке: _____
- Други докази: _____
(нпр. објављени оглас којим противник предлагача рекламира обављање делатности)

Законом о инспекцијском надзору је прописано овлашћење и дужност инспекције да у својој области надзора врши надзор над нерегистрованим субјектима и примењује управне и принудне мере према њима. Циљ инспекцијског надзора је да се превентивним деловањем или налагањем мера обезбеди законитост и безбедност пословања и поступања надзираних субјеката и спрече или отклоне штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе. Делатношћу нерегистрованог субјекта проузрокују се штетне последице по привреду - поштену тржишну утакмицу (лојалну конкуренцију), јавне приходе, здравље људи и друга законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе.

Законом о инспекцијском надзору утврђено је да је нерегистровани субјекат - надзирани субјекат који обавља делатност или врши активност, а није уписан у одговарајући регистар који води Агенција за привредне регистре или други орган или организација надлежна за упис оснивања правног лица и другог субјекта (основни регистар), када је упис у овај регистар прописан као услов за обављање делатности или вршење активности. Посебан поступак према нерегистрованом субјекту уређен је у члану 33. Закона о инспекцијском надзору.

Увиђај је потребно извршити како би се непосредним опажањем _____ инспектора, као службеног лица предлагача које води посебан поступак инспекцијског надзора према нерегистрованом субјекту, утврдиле чињенице и разјасниле битне околности (одлучне чињенице) о томе да ли противник предлагача обавља наведену делатност као нерегистровани субјекат и, ако се ове чињенице утврде, решењем изрекле мере налагања покретања уписа у основни регистар, забране обављања делатности и заплене робе, документације и других предмета који су нерегистрованом субјекту послужили за незаконито обављање делатности или су тиме настали, као и налагања отклањања других незаконитости ако се утврде, како би се обезбедила законитост и безбедност пословања и поступања противника предлагача и спречиле или отклониле штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе.

Овим предлогом су утврђене радње ради утврђивања чињеница које је потребно предузети током увиђаја, у складу са овлашћењима прописаним законом, и очекивано трајање увиђаја.

Увиђај је потребно извршити уз помоћ полиције, јер се основано очекује да ће противник предлагача - надзирани субјекат пружити отпор, који може бити активан (сила, претња, стављање у изглед наношења неког зла, односно штете и сл.) и пасиван (закључавање стамбеног простора у коме треба да се обави инспекцијски увиђај и др). Основано очекивање отпора се заснива на претходним догађајима ове врсте, истиоветним и сличним искуствима, историји понашања противника предлагача - надзираног субјекта, као и нерегистрованих субјеката који обављају делатност у стамбеном простору, те на разумној претпоставци да ће доћи до отпора, имајући у виду све околности случаја, посебно процену економско-финансијске користи коју противник предлагача - надзирани субјекат остварује недозвољеним пословањем. Приликом процене очекиваног отпора, поред економско-финансијских разлога, у обзир је узет и специфичан психолошки и социолошки контекст овог инспекцијског надзора и намераваног вршења увиђаја у стамбеном простору.

(Алтернатива: Увиђај је потребно извршити без помоћи полиције, јер се основано очекује да противник предлагача - надзирани субјекат неће пружити отпор.)

Сагласно члану 33. став 4. и члану 17. став 4. Закона о инспекцијском надзору, власник и корисник, односно држалац стамбеног простора - надзирани субјекат, а овде противник предлагача, није обавештен о намери инспекције да изврши увиђај у стамбеном простору. Чланом 33. став 4. Закона о инспекцијском надзору је прописано да се инспекцијски надзор над нерегистрованим субјектом врши без обавештења о предстојећем инспекцијском надзору. Чланом 17. став 4. истог закона предвиђено је да инспекцијски надзор може да почне без обавештавања надзираног субјекта о предстојећем надзору када постоје разлози за неодложно поступање или оправдана бојазан да би обавештење умањило остварење циља инспекцијског надзора или када то налаже заштита јавног интереса, односно отклањање опасности по живот или здравље људи, имовину, права и интересе запослених и других радно ангажованих лица, привреду, животну средину, биљни или животињски свет, комунални ред или безбедност, сагласно делокругу инспекције.

С овим у вези, чланом 287. став 1. Закона о парничном поступку у вези са чланом 22. став 7. Закона о инспекцијском надзору прописано је да ако постоји опасност због одлагања, суд ће о предлогу да одлучи и без претходног изјашњавања противника. Такође, чланом 287. ст. 5. и 6. Закона о парничном поступку прописано је да суд може у хитним случајевима да одреди да извођење доказа започне и пре него што се решење којим се усваја предлог за обезбеђење доказа достави противнику и да против решења суда којим се усваја предлог за обезбеђење доказа, као и против решења којим се одлучује да извођење доказа започне пре него што се решење достави противнику, није дозвољена жалба. Сагласно наведеном, предлагач предлаже да суд у конкретном случају поступи у складу са цитираним одредбама, јер су се за то стекли законски разлози.

По издавању наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору, увиђај ће се извршити у присуству два пунолетна лица као сведока и биће ограничен на део којим се

остварује сврха надзора. Власник или корисник, односно држалац стамбеног простора има право да сам или преко свог пуномоћника присуствује вршењу увиђаја у стамбеном простору.

Будући да су стекли услови из члана 22. Закона о инспекцијском надзору, предлагач - _____ инспекција подноси Основном суду у _____, као стварно и месно надлежном суду, овај предлог за издавање наредбе о вршењу увиђаја у стамбеном простору, којим предлаже суду да у хитном поступку, поступајући по правилима парничног поступка за обезбеђење доказа, у складу са чланом 22. ст. 6. и 7. Закона о инспекцијском надзору и чл. 284 – 288. Закона о парничном поступку у вези са чланом 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, изда следећу

НАРЕДБУ

I. Дозвољава се предлагачу Републици Србији – Министарство _____ (- Управа _____) - Сектор за _____ (нпр. Сектор за инспекцијски надзор) да изврши увиђај у стамбеном простору на адреси _____, _____ (означење и опис стамбеног простора: стан, кућа на спрат, објекат са сличном или повезаном наменом и др., оквирне димензије / површина / величина и други подаци ако су познати инспекцији), чији је власник и корисник, односно држалац противник предлагача _____ (алтернатива: за случај да власник и корисник, односно непосредни држалац није исто лице: чији је власник _____, а корисник, односно непосредни држалац противник предлагача _____ - навођење имена и презимена, пребивалишта и других познатих идентификационих података физичког лица, односно пословног имена – назива и седишта, заступника и других познатих идентификационих података правног лица).

II. Увиђај је потребно извршити како би се непосредним опажањем _____ инспектора предлагача, као службеног лица које води поступак инспекцијског надзора и посебан поступак према нерегистрованом субјекту, утврдиле одлучне чињенице о томе да ли _____ противник _____ предлагача _____ обавља _____ делатност _____

као нерегистровани субјекат и, ако се ове чињенице утврде, решењем инспектора изрекле мере налагања покретања уписа у основни регистар, забране обављања делатности и заплене робе, документације и других предмета који су нерегистрованом субјекту послужили за незаконито обављање делатности или су тиме настали, као и налагања отклањања других незаконитости ако се утврде.

III. Предлагач ће увиђај извршити уз помоћ полиције.
(Опција за случај када је увиђај потребно извршити уз помоћ полиције)

IV. Током увиђаја предлагач треба да предузме следеће радње ради утврђивања чињеница: коришћење контролне листе; увид у личну карту или другу јавну исправу

подобну за идентификацију лица; преглед стамбеног простора; увид у пословне књиге, опште и појединачне акте, евиденције, уговоре и другу документацију противника предлагача - надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор; узимање изјаве противника предлагача - надзираног субјекта; преглед и провера објекта, уређаја, опреме, прибора, других средстава рада, производа, предмета који се стављају у промет, робе у промету и других предмете за које постоје основи сумње да противник предлагача - надзирани субјекат њима обавља делатност, као и других предмета од значаја за инспекцијски надзор који се затекну на лицу места; узимање исказа сведока; узимање узорака ради анализе, односно испитивања; вештачење; фотографисање и снимање стамбеног простора; друге радње ради утврђивања чињеничног стања за којима се јави потреба током вршења увиђаја.

(Напомена: навести оне радње које, у складу са конкретним околностима и потребама надзора, треба предузети током увиђаја.)

V. Очекивано трајање увиђаја је _____.

VI. Предлагач је овлашћен да започне увиђај у стамбеном простору из става I. изреке најкасније у року од осам дана од дана издавања ове наредбе.

ПРЕДЛАГАЧ

_____ инспектор

Прилози:

- докази наведени у образложењу овог предлога

Достављено:

- наслову

- у списе предмета

- ради обавештења: Полицијској станици _____